

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เราอย่างมากและจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551) โดยระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมากทั้งด้านระบบการเรียนซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มุ่งเน้นการจัดเตรียมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติใช้คำว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” แทนระบบเก่าซึ่งเน้นครูเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียนซึ่งเป็นการพลิกโฉมหน้าของระบบการเรียนการสอน ครูในยุคปัจจุบันจึงไม่ใช่ครูที่สอนหนังสือแต่เป็นครูที่สอนมนุษย์ เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ครูจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจากตัวครูเพียงผู้เดียว มาเป็นการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้นำศักยภาพของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มที่ ซึ่งการจัดสภาพการณ์ให้แก่ผู้เรียนต้องอาศัยเครื่องช่วย อันได้แก่ สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ถ้าปราศจากเครื่องช่วยเหล่านี้ผู้เรียนก็จะไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ดังนั้นเทคโนโลยีจึงเป็นมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาและสำคัญยิ่งในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ (วนิดา จิ่งประสิทธิ์, 2542)

การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web-Based Instruction : WBI) เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน เนื่องจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต มาออกแบบและจัดระบบเพื่อการเรียนการสอนโดยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนด้วยกันและกับผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญกับฐานข้อมูลความรู้ (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2543) อีกทั้งผู้ใช้สามารถโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์ได้หลากหลายรูปแบบและสามารถใช้ในการเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติได้ หรืออาจจะใช้เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนในหลักสูตร (น้ามนต์ เรืองฤทธิ์, 2543) การเรียนการสอนบนเว็บ ผู้เรียนสามารถเรียนที่ใด เมื่อใดหรือเรียนกับใครก็ได้ การเรียนการสอนบนเว็บเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สรรพศาสตร์ที่รวบรวมและเชื่อมโยงไว้ในอินเทอร์เน็ตโดยไม่มีอุปสรรคทางด้านเวลาและระยะทาง ทำให้การศึกษาเปิดกว้างและกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง ทำให้สังคมเปลี่ยนไปเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีการเสริมแรงในการเรียนรู้ เข้าถึงข้อมูลได้ทั่วโลก ข้อมูลเป็นปัจจุบันมีการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนรู้เป็นไปตามความสามารถของตนเอง (ยีน ภู่วรรณ, 2542)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อเป็นที่พึ่งของท้องถิ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช่วิจัยและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเป็นฐาน ซึ่งมีพันธกิจที่จะทำให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เข้าสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ดังนี้ 1) บูรณาการองค์ความรู้ประยุกต์สู่การสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ 2) สร้างองค์ความรู้โดยการวิจัยเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม 3) พัฒนาและถ่ายทอดการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะกับวิถีชีวิตชุมชน 4) ส่งเสริมอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น 5) สร้างความร่วมมือด้านการผลิตบัณฑิตและวิจัยกับนานาชาติ เพื่อเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาค 6) เป็นองค์กรบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลและเทคโนโลยีสารสนเทศ จากพันธกิจในข้อที่ 4 ที่เน้นการส่งเสริม อนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดตั้งสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนาอันเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รวบรวมข้อมูล ศึกษาวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีหน่วยจัดการเรียนการสอนด้านศิลปศาสตร์ คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และแผนกวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เป็นอีกตัวขับเคลื่อนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนพันธกิจในด้านนี้ ซึ่งทั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์และแผนกวิชาศิลปศึกษา มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่สามารถสร้างสรรค์งานด้านศิลปกรรมที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของชาติตลอดจนส่งเสริมการวิจัยเพื่อค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่และให้บริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคใต้ รวมถึงการสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ โดยหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ได้กำหนดรายวิชา 277 - 201 ประวัติศาสตร์ศิลปะ (History of Art) เป็นรายวิชาพื้นฐานวิชาเอกที่นักศึกษาหลักสูตร 5 ปีของแผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ทุกคนต้องเรียนรู้ โดยลักษณะของรายวิชาเป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมประวัติศาสตร์และรูปแบบของงานศิลปะไทยและต่างชาติตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน การเรียนการสอนในรายวิชานี้ผู้สอนจะเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นรายวิชาที่เน้นทางด้านประวัติความเป็นมาและทฤษฎีต่าง ๆ ของศิลปะ การจัดการเรียนการสอนจึงยังเน้นผู้สอนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทแค่รับเนื้อหาความรู้จากผู้สอนที่ถ่ายทอดให้เท่านั้น ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะได้เท่าที่ควร ซึ่งไม่ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความเชื่อว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

ด้วยเหตุนี้การนำบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนจึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นได้ตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่าผู้เรียนมีความสำคัญ และนอกจากจุดเด่นของการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาแล้ว บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังมีเนื้อหา ภาพประกอบ กิจกรรม การทดสอบซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนและทบทวนได้ตามความต้องการ แต่การจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียน

ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวยังไม่สามารถตอบสนองต่อลักษณะธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ได้ทั้งหมด เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของรายวิชานี้ นอกจากผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และลักษณะของศิลปะในสมัยต่าง ๆ แล้ว ผู้เรียนยังต้องสามารถวิเคราะห์และอธิบายถึงลักษณะสำคัญ จุดเด่นและรายละเอียดอื่น ๆ ของงานศิลปะในยุคสมัยต่าง ๆ ได้ โดยการที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้ความสามารถนี้ ต้องอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในลักษณะเผชิญหน้า ซึ่งการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่สามารถตอบสนองรูปแบบกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการวิเคราะห์ผลงานในยุคสมัยต่าง ๆ นั้น จะต้องใช้ทักษะการนำเสนอแนวคิด จุดเด่น ลักษณะของผลงานตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยการสื่อสารแบบสองทาง นั่นคือการโต้ตอบกันในพื้นที่ ซึ่งลักษณะการสื่อสารแบบสองทางนี้ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้โดยการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์ วิจาร์ณ จนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งกิจกรรมที่สามารถช่วยในการแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ สังเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวนี้คือกิจกรรมการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการความรู้ หมายถึง การใช้เทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการรวบรวมความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ที่ต่าง ๆ มารวมไว้อย่างเป็นระบบในที่เดียวกัน การสร้างบรรยากาศให้คนคิดค้นเรียนรู้ สร้างความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น การจัดระเบียบความรู้แล้วทำการจัดเก็บและสามารถค้นคืน เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวก และที่สำคัญที่สุด คือการสร้างช่องทาง และเงื่อนไขให้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปใช้พัฒนางานของตนให้สัมฤทธิ์ผล (วิจาร์ณ พานิช, 2548) โดยสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่ได้ให้ความสำคัญในกระบวนการจัดการความรู้ที่นอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ได้แก่ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดแล้ว ยังมีการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วย โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการสร้าง จัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้ โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ สะสมความรู้ ตลอดจนสามารถสร้างความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรมที่เป็นทรัพย์สินที่มีค่าสำหรับการแข่งขัน และเพื่อเป็นการยกระดับความรู้เพื่อสร้างผลประโยชน์จากต้นทุนทางปัญญา โดยสร้างเป็นกิจกรรมสำหรับการนำความรู้จากภายในตัวบุคคลออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นการนำความรู้จากภายในออกสู่ภายนอกด้วยกระบวนการจัดการความรู้ จากนั้นจึงอาศัยเครื่องมือสำหรับการบันทึกและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างไม่มีวันจบสิ้น การจัดการความรู้จึงไม่สามารถให้นิยามด้วยถ้อยคำสั้น ๆ ได้ ดังนั้น ต้องให้นิยามหลายข้อจึงจะครอบคลุมความหมาย การจัดการความรู้จึงเป็นการรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บ และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ เทคโนโลยี

ด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวมันเองไม่ใช่การจัดการความรู้ การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนความรู้ ถ้าไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้แล้ว ความพยายามในการจัดการความรู้ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ พฤติกรรมภายในห้องเรียนมีผลต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้จากภายในตัวผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้อย่างยิ่ง โดยผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระเสรี

ดังนั้น จากข้อดีของกิจกรรมการจัดการความรู้ และคุณสมบัติที่หลากหลายของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ลดปัญหาต่างๆ จากการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่มีมาถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียนด้วยกันเอง และกับผู้สอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ อีกทั้งผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษารายละเอียด ทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อีกทางหนึ่งนอกเหนือจากห้องเรียน ผู้วิจัยเชื่อว่าบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้นโดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน สามารถช่วยให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจากกิจกรรมการจัดการความรู้ รวมถึงช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของระยะทาง เวลาเรียน และสถานที่เรียนได้นอกจากนี้ยังช่วยปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนจากการจัดการสอนในรูปแบบเดิมที่เน้นผู้สอนเป็นสำคัญมาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและความคงทนในการเรียนรู้ ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน

สมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีสมมติฐาน ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้

ความสำคัญและประโยชน์

ผลของการวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1. ได้บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น
2. ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยมีกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ
3. เป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาแผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2554 ซึ่งไม่เคยได้รับการเรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 168 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาแผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 277 - 201 ประวัติศาสตร์ศิลป์ (History of Art) ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 48 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน

ตัวแปรตาม คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน
2. ความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งได้หลังจากผ่านการเรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาในรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมประวัติศาสตร์และรูปแบบของงานศิลปะไทยและต่างชาติ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความนิยามศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูลสารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ โดยหลักสำคัญ คือ การสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ขัดแย้งกับความรู้ฝังลึก เพื่อยกระดับความรู้ไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้น ผ่านกระบวนการ 4 ส่วนที่เรียกว่า SECI Model คือ

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization) เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง
2. การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) เป็นการแสดงความรู้จากภายในตัวคนออกมาภายนอก แล้วทำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมด้วยกิจกรรมต่าง ๆ
3. การรวมความรู้ (Combination) เป็นการนำเอาความรู้ที่ถูกแสดงออกจากตัวคนแล้วมาผ่านสื่อหรือเครื่องมือนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ
4. การฝังหรือผนึกความรู้ (Internalization) ความรู้ซึ่งถูกบันทึกในสื่อหรือระบบต่าง ๆ ถูกรับเรียนรู้เข้าไปสู่ตัวคน และอยู่ในตัวคนเป็น Tacit Knowledge อีกครั้งหนึ่ง

การเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และมีการประยุกต์ใช้กิจกรรมการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้

ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนในการคงซึ่งความรู้เดิมไว้ หลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยวัดจาก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบส่วนตัวของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น โดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน

บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web-based Instruction - WBI) หมายถึง บทเรียนที่ออกแบบโดยอาศัยประโยชน์จากคุณลักษณะและทรัพยากรของอินเทอร์เน็ตและ เวิลด์ไวด์เว็บ เพื่อการเรียนการสอนสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในเวลาและ สถานที่ใดก็ได้ โดยมีเนื้อหาและภาพประกอบ การสร้าง สถานการณ์จำลอง แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนและกลับไปทบทวนได้ตามความต้องการ

ประสิทธิภาพของบทเรียน หมายถึง คุณภาพของบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ใน รายวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ หน่วยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้น ที่ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80 โดยมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่าง เรียน เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ 80 หรือสูงกว่า

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ 80 หรือสูงกว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ หน่วยศิลปะ สมัยใหม่ตอนต้น

ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี แผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา
277 - 201 ประวัติศาสตร์ศิลป์ (History of Art)

Prince of Songkla University
Pattani Campus